

технології роблять навчання процес більш зацікавленим через ігри, анімаційну графіку тощо.

Я вважаю, що в майбутньому освіта має поєднувати як традиційну форму навчання, так і комп'ютеризовану, тому що традиційна форма навчання повинна бути для того щоб донести інформацію дітям, а комп'ютеризована освіта в школі відіграє велику роль, що у подальшому житті сильно відобразиться на кар'єрі учня.

Отже, комп'ютеризація навчального процесу в закладах загальної середньої освіти збагачує знання вчителя і учня. Діти навчаються використовувати інформаційні технології, для них процес навчання стає цікавим та різноманітним, а тому покращує навчання учнів. Учителі під час використання новітніх інформаційних ресурсів покращують ефективність навчання, а також обмінюються досвідом з колегами.

Список використаних джерел

1. Дрепіна О. М., Переходченко О. В. Інтернет та нові можливості із залучення додаткових ресурсів для школи. Луганськ : ТОВ «Перша друкарня на паях», 2011. 56 с.
2. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник / упоряд. І. П. Воротникова; за заг. ред. О. М. Рудіної. Луганськ : СПД Резніков В. С., 2012. 228 с.
3. Школа у смартфоні. Як працює платформа «Єдина школа». URL: <https://ain.ua/special/meet-eschool> (дата звернення: 29.10.2021).

Нікіта САВЕЛЬЄВ

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Процеси трансформації вищої освіти в Україні порушують проблему якісної професійної підготовки фахівців, яку неможливо залишити поза увагою. У сучасних умовах конкуренції дуже важливо вміло презентувати себе не тільки у професійній сфері, а й загалом як людину інтелектуально розвинену, яка здатна швидко адаптуватися до нових умов життєдіяльності, краще за інших саморозвивається на основі особистісно-професійного та життєвого досвіду, вміє креативно застосовувати знання у практичній діяльності.

Суспільство XXI століття визначається науковцями світу як суспільство знань: вчені розглядають його як особливу ситуацію буття людини та її самовизначення в епоху стрімкого розвитку науки, освіти і техніки, інформаційних технологій, кардинальної зміни умов життя, що в цілісній єдності вимагає розвитку інтелектуального потенціалу особистості.

Студентство третього тисячоліття – це спільнота молоді, яка є інтелектуальним потенціалом нації, народу, цивілізації, що активно розвивається, прагне отримання високого рівня кваліфікації з метою конкурентоспроможності у майбутній професії, самовизначення і самоствердження у цьому житті. Ми говоримо про розвиток інтелектуального потенціалу саме студента, бо хоч і вважається, що інтелектуальні здібності залежать від природи і надалі визначаються вихованням і розвитком у дитинстві, що є подальшою основою його рівня в зрілому віці, проте припускаємо, що активна фаза зростання інтелектуального потенціалу людини відбувається в період визначення професійної приналежності й здобуття відповідних знань.

Вступаючи до закладу вищої освіти, молода людина не завжди остаточно обирає сферу професійної діяльності, але обов'язково починає, певною мірою, творчі пошуки можливостей для самореалізації, що зумовлені необхідністю зростання з метою визначення своєї ролі у суспільстві. Зазначені пошуки здійснюються шляхом розвитку

саме інтелектуального потенціалу як універсальної складової конкурентоспроможного й успішного фахівця, здатного творчо використовувати не тільки набуті знання, а й формувати нові, що дозволяють перейти на якісно вищий рівень особистісно-професійного самовдосконалення.

Аналіз наукових джерел показує, що дослідження інтелектуального потенціалу людини взагалі, й студентів зокрема, стало предметом наукових пошуків вітчизняних і зарубіжних науковців Л. Буркова, О. Волошенко, Р. Карсон, Л. Кекух, В. Гюска, Н. Федоровата ін. Особливої уваги заслуговують праці вчених, які досліджували методи розвитку інтелектуального потенціалу людини як в умовах динамічного соціуму, так і у контексті здобуття вищої професійної освіти: С. Вовканич, І. Галиця, О. Галиця, Т. Корнеєва, І. Мельник, Л. Нождак, М. Петренко та ін.

Мета нашого наукового пошуку полягає у виявленні сутності інтелектуального потенціалу студентської молоді та визначенні дієвих методів його розвитку.

Аналіз наукових джерел показує, що під *інтелектуальним потенціалом* прийнято розуміти спроможність суспільства, окремих людських спільнот, особистостей творити, нагромаджувати та використовувати знання, проекти, ідеї як інтелектуальну власність для соціально-економічного, науково-технічного, морально-правового, духовно-культурного та іншого розвитку. Структурними компонентами інтелекту людини є мова, спадкові задатки, розум, здібності, інтуїція, вища пізнавальна здатність мислення, духовна енергетика особистості [2]. Тому університетське академічне середовище є тією духовно-інтелектуально-соціальною системою студентського буття, в якому створюються умови для повноцінного розкриття інтелектуальних здібностей кожного, умови науково-творчого пошуку і набуття професійних компетентностей.

У контексті нашого дослідження *сутність інтелектуального потенціалу студентства* полягає у спроможності майбутнього фахівця у повній мірі використовувати власні інтелектуальні здібності, формуванні прагнення бути потенційним носієм нового науково-професійного знання. При цьому органічною частиною розвитку інтелектуального потенціалу студентства виступає вміння самостійно і глибоко аналізувати події та явища оточуючої дійсності, здатність знаходити нестандартні рішення поставлених навчально-дослідницьких завдань, успішно адаптуватися до нових соціальних умов життя.

Першим кроком до вдосконалення інтелектуального потенціалу, ймовірно, слід вважати усвідомлення того, що вчитися треба все життя. Таким чином, студент має змогу окреслити «кордони» свого особистісно-професійного зростання. Напевно, у даному випадку доречно навести цитату Альберта Ейнштейна: «Інтелектуальне зростання повинно розпочинатися з народження і припинятися тільки зі смертю» [3, с. 34].

Яка ж роль освіти та самоосвіти у розвитку інтелектуального потенціалу особистості? Ми припускаємо, що дані категорії мають безпосередній вплив на процес, який ми вивчаємо: навіть, якщо знання ніколи не знадобляться в житті, засвоєна інформація сприяє утворенню нових нейронних зв'язків, напружує всі психічні сили особистості, розвиває мислення, пам'ять, увагу, уяву та інші психічні процеси. Чим більше людина навчається, тим легше їй дається засвоєння нової інформації. У цьому процесі поряд з інтелектуальним розвитком людина навчається вчитися. У осіб, які перестали навчатися, IQ знижується. Навпаки, у тих людей, які постійно напружено опановують нові знання, підвищується рівень розумових здібностей [3, с. 34-35] Отже, освіта і самоосвіта, як способи регулярного розумового навантаження, виступають універсальним механізмом розвитку інтелектуального потенціалу особистості не тільки в студентські роки, але й протягом всього життя.

Дослідження показує, що високоефективним методом розвитку інтелектуального потенціалу особистості студента, незважаючи на специфіку майбутньої професії, вчені називають заняття математикою, точними науками. Це сприяє розвитку цілого спектру

розумових якостей (гнучкості, самостійності, послідовності, швидкості й критичності), а також логічному, абстрактному та дедуктивно-гіпотетичному мисленню [3, с. 33]. Тому у контексті розвитку інтелектуального потенціалу студентства важливо не тільки вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, але й опанування основ тих наук, які як дотичні до виконання професійних функцій, так і тих, які стимулюють розумове напруження, постійну дієвість мисленневих операцій.

Також, розум, логічне мислення, концентрацію уваги і пам'ять тренують інтелектуальні задачі різних рівнів складності. Їх, так само як і математику, вчені називають «гімнастикою розуму». Але, на відміну від математики, завдання на логіку – це більш цікава гімнастика, яка в привабливій формі дозволяє тренувати розумові процеси, іноді в несподіваному ракурсі. Для їх вирішення потрібна кмітливість, іноді інтуїція, але не спеціальні знання. Водночас, математичний спосіб мислення тут необхідний: головне, осмислити і зрозуміти умови логічної задачі. Не завжди найочевидніше рішення, що лежить на поверхні, є правильним [3, с. 35]. Таким чином, ми маємо якісно інший метод розвитку інтелектуального потенціалу студента, який є «гімнастикою розуму», але водночас не потребує «гри по правилам» при вивченні навчальної дисципліни у широкому розумінні. Всі «правила» будуть вказані в задачі. Так, під час вирішення потрібно буде застосовувати безпосередньо власні інтелектуальні здібності.

Досить вагомим серед методів розвитку інтелектуального потенціалу студентства є читання художньої, наукової, науково-популярної, навчальної, філософської, публіцистичної літератури. Хороші книги розширюють світогляд, сприяють емоційному розвитку, формують особистість. Дені Дідро з цього приводу сказав: «Люди припиняють думати, коли припиняють читати. Ні про що не думає лише той, хто нічого не читає» [3, с. 33-34]. Ця думка актуальна як ніколи, оскільки професійний світ майбутнього педагога – це не тільки інтелектуальна творча діяльність, це і духовний світ, світ ціннісних орієнтацій, емоційних станів, віра, воля, самосвідомість і світогляд.

Також дієвим методом розвитку інтелектуального потенціалу студента в процесі професійної підготовки є ділова гра. Вона є способом взаємодії, який передбачає моделювання діяльності фахівців щодо вирішення конкретних проблемних питань [1]. Імітуючи професійну діяльність студенти можуть отримати новий «поштовх» у своїх творчих пошуках рішень, тим самим розвиваючи творче професійне мислення.

Стратегічна гра, як різновид ділової гри, спрямована на вирішення проблемних питань стратегічного спрямування. Студенти моделюють можливі варіанти виходу з ситуації, спираючись на набуті теоретичні знання та практичні навички. Метою стратегічної гри є активізація креативного мислення студентів. Стратегічна гра дає можливість об'єднати знання з різних теоретичних курсів та використовувати їх для пошуку оптимального рішення. Також проведення стратегічної гри акцентує увагу студента на «вузьких питаннях» у його підготовці – темах, які не були достатньо опрацьовані під час навчання [1]. Таким чином, ми припускаємо, що стратегічну гру можна використовувати як досить ефективний метод не лише розвитку інтелектуального потенціалу студентів, але як метод контролю за розвитком пізнавальної діяльності.

Використання парадоксів при вивченні навчальних дисциплін у професійній освіті виступає також дієвим методом розвитку інтелектуального потенціалу студентства, оскільки є рушійною силою творчої розумової напруги. Парадокс, як явне протиріччя, розбухує мисленневий процес, змушує думати «по-іншому», шукати нові способи вирішення проблеми і знаходити нестандартні відповіді на питання.

Важливим для нашого дослідження є валеологічний підхід до організації інтелектуальної діяльності студента, який передбачає підтримку розумової діяльності людини в анатомо-фізіологічному контексті. Мозок людини повинен бути завантаженим, регулярно працюючим: потрібно мислити, включати логіку і приходити до зважених

рішень. Необхідно уникати гіподинамії: за допомогою фізичних вправ можна активізувати кровопостачання організму, в тому числі і мозку, що суттєво поліпшує його роботу. Оpubліковано багато рекомендацій щодо продуктів, які корисні для роботи мозку, а які будуть для нього шкідливими. Є загальні рекомендації про харчування для забезпечення діяльності мозку, а також про застосування вітамінів для поліпшення пам'яті та уваги [3, с. 42]. Все це має значення для соціального буття студента, оскільки він опиняється в новому освітньому середовищі і більшість соціальних проблем, в тому числі й особистісного характеру, йому потрібно вирішувати самому.

Таким чином, на сучасному етапі професійної підготовки фахівців необхідно зважати не лише на формування системи знань, умінь і навичок, а також компетентностей у безпосередньо професійній сфері, а й на розвиток інтелектуального потенціалу студентів як універсальну характеристику якості професійної підготовки, яка дозволяє ефективніше за конкурентів презентувати себе та цілком успішно реалізуватися у майбутній професійній діяльності та сучасному соціальному середовищі.

Список використаних джерел

1. Галиця І. Креативні інструменти посилення інтелектуально-інноваційного потенціалу. *Нова педагогічна думка*. 2013. № 1. С. 224–227.
2. Манів З. Інтелектуальний потенціал: його суть і складові. *Економіка та держава*. 2009. № 6. С. 51–55.
3. Петренко М., Корнеєва Т. Розвиток інтелектуального потенціалу студентів: навч. посіб. Кропивницький : КОД, 2018. С. 33–46.

Аліна КРЕВСУН

ДІЛОВІ ІГРИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ

Освіта на сучасному етапі цивілізаційного розвитку є головним фактором соціального-економічного, політичного, культурного та духовного розвитку держави. Від динамізму її розвитку, використання сучасних інформаційних технологій і методик навчання, змістового наповнення освітньо-професійних програм підготовки фахівців залежить інтеграція країни у світовий освітній простір. Вища освіта України має стати фундаментом підготовки високоякісних кадрів на основі забезпечення органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності.

Процес професійної підготовки майбутнього вчителя історії повинен бути спрямований на підготовку конкурентоспроможного фахівця, здатного до систематичного самовдосконалення, що приймає самостійні креативні рішення у професійній діяльності, демонструє високий рівень оволодіння інноваційними методами і технологіями навчання і виховання підростаючого покоління.

На сьогодні проблема інноваційних методів навчання є однією з актуальніших у науково-педагогічній діяльності вищої школи. Модернізація традиційного навчання, переорієнтація його на особистісно зорієнтоване передбачає використання оригінальних способів і прийомів навчальної взаємодії викладача і студента, які спрямовані на оволодіння майбутнім фахівцем новим досвідом інтелектуально-творчої діяльності, розвиток критичного мислення, вироблення уміння рольового та імітаційного пошуку вирішення поставлених навчально-дослідницьких завдань.

Аналіз наукових праць показує, що дане питання вивчалось за такими напрямками: процес професійної підготовки вчителя історії досліджували К. Баханов, А. Булда, Т. Горохівська, Д. Кравченко, А. Старева, Н. Фаненштель та ін.; інноваційні методи навчання у вищій школі як засіб активізації інтелектуально-пізнавальної